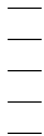

Correctievoorschrift VWO

Latijn

Vorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

20 | 00

Tijdvak 1

Inzenden scores

Uiterlijk 2 juni de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar het Cito zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.

3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag of ieder kolon toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag of de vertaling van een kolon worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.

Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag of kolon is. Andere scorepunten, die geen gehele getallen zijn, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord of een kolon geheel juist is vertaald, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord of een kolon gedeeltelijk juist is vertaald, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag of de vertaling van een kolon niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 88 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

6 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Latijn VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt / worden gebracht.

2 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

3 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolom.

4.1 Antwoordmodel voor de vragen

Antwoorden

Deel-
scores

Tekst 1 De voorspelbaarheid van de toekomst

Maximumscore 2

- 1 earum rerum
nihil habent rationis, quare futura sint

1

1

Maximumscore 2

- 2 Zoals een boer bij het zien van een bloem weet dat er een vrucht zal verschijnen, zo weet de arts bij het zien van bepaalde ziekteverschijnselen dat de ziekte erger zal worden. Of woorden van overeenkomstige strekking.

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
3 ☐ Ook vaklui / deskundigen / artsen, stuurlied en veldheren vergissen zich wel eens.	
Maximumscore 2	
4 ☐ a. De voorspellingskunst heeft wel degelijk recht van bestaan	<u>1</u>
b. Het feit dat ziens fouten maken, wil niet zeggen dat zij niet deskundig zijn. Ook andere deskundigen als artsen en stuurlieden maken fouten. Toch twijfelt men niet aan het bestaansrecht van hun professie	<u>1</u>
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 2	
5 ☐ a. Van de voorspellingskunst valt niets te verwachten	<u>1</u>
b. Want als zelfs echte deskundigen / artsen en stuurlied zich vergissen, wat kun je dan verwachten van voorspellers	<u>1</u>
Maximumscore 1	
6 ☐ ostenta / ostentis (regel 10)	
Maximumscore 2	
7 ☐ In regel 13–20 wordt gesteld dat de bewegingen van de hemellichamen volgens wetmatigheden verlopen; (er is dus geen sprake van rondzwerven).	
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 2	
8 ☒ c	
Maximumscore 2	
9 ☐ Als een godheid al niet weet wat er gaat gebeuren, dan kan een mens zeker niet weten wat er zal gebeuren / de toekomst voorspellen.	
Maximumscore 1	
10 ☐ fatum – fortuna. Onjuist: divinatio	
Maximumscore 1	
11 ☐ Quintus Cicero spreekt van dingen “waarvan men denkt dat” ze toevallig zijn.	
Maximumscore 3	
12 ☐ De definitie van Quintus laat de mogelijkheid open dat het toeval niet bestaat en dat de toekomst dus wel voorspelbaar is	<u>1</u>
hetgeen Marcus Cicero bestrijdt.	<u>1</u>
Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>1</u>

Tekst 2 Het logische godsbewijs

Maximumscore 2

- 13 Chrysippus lijkt vanuit Stoïsch standpunt zijn opvattingen ontleend te hebben aan de (goddelijk bezielde) natuur; in dat geval sluit hij aan bij het Stoïsche begrip secundum naturam.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 14 Door het gebruik van het mannelijke a quo wordt al vooruitgewezen naar een god als persoon / wordt de overgang van goddelijke macht naar een god als persoon aangekondigd.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

- 15 de natuur / de toevallige bewegingen van de atomen / de atoomtheorie.
Niet fout rekenen: de atomen.

Maximumscore 2

- 16 homine (regel 4) / homine (regel 6) / homine (regel 7).
Onjuist: homine zonder regelverwijzing / homine (regel 5).

Maximumscore 2

- 17 Zoals de eeuwige orde der dingen alleen door de goden geschapen kan zijn, kan zo'n mooi huis alleen door mensen zijn gemaakt (en niet door muizen en wezels).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 18 Het huis is zo mooi dat het wel voor mensen gebouwd moet zijn en niet voor dieren.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 3**Maximumscore 2**

- 19 Wanneer Caesar de alleenheerschappij heeft weten te bemachtigen, staat Cicero politiek op het tweede plan
Bovendien is hij geschokt door de dood van zijn dochter Tullia
Of woorden van overeenkomstige strekking

1
1

Maximumscore 1

- 20 Het scepticisme / de Academie.

Maximumscore 2

- 21 Omdat het scepticisme alle objectieve zekerheid inzake kennis, waarheid en waarden loochent of in twijfel trekt.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 4**Maximumscore 2**

- 22 Hier wordt het probleem aan de orde gesteld hoe het te begrijpen valt dat er ondanks de goddelijke voorzienigheid toch slachtoffers gemaakt worden. / De zorg van de goden voor bepaalde schepselen betekent tegelijkertijd onheil voor een ander deel van de schepping. / De een zijn dood is de ander zijn brood.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 23 Een Stoïcus zou geen moeite hebben met het feit dat de worm wordt opgegeten, want dat gebeurt volgens de loop van de goddelijke natuur / zoals god het gewild heeft.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 5**Maximumscore 2**

- 24 Zoals de tuinman de dood niet kan ontvluchten, zo kan de mens niet aan zijn noodlot ontkomen.
Of woorden van overeenkomstige strekking.
Wanneer niet een verband wordt gelegd met het gedicht, geen scorepunten toekennen.

4.2 Antwoordmodel voor de vertaling

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 25	
Maximumscore 2	
Cum est somno sevocatus animus a societate et a contagione corporis, Wanneer door / in de slaap de geest / ziel losgemaakt is van de gemeenschap / vereniging / de nauwe banden en (van) het aanraken / de aanraking / werking / invloed / besmetting van het lichaam,	
Niet fout rekenen: bondgenootschap/ verbond met / gezelschap van met de slaap (cum niet als voegwoord)	<u>0</u>
toen de ziel was losgemaakt	<u>1</u>
Indien in het vervolg tijdfouten worden gemaakt omdat het praesens is opgevat als een praesens historicum, telkens 1 scorepunt in mindering brengen tot een maximum van 5 scorepunten.	
wanneer de geest losgemaakt is van de slaap	<u>1</u>
doodslaap	<u>1</u>
nacht	<u>1</u>
door de gemeenschap	<u>1</u>
sociaal leven	<u>1</u>
aanstekelijk voorbeeld	<u>1</u>
Kolon 26	
Maximumscore 1	
tum meminit praeteritorum, dan herinnert hij zich de voorbije dingen / het verleden,	
herinneren aan / melding maken van	<u>0</u>
voorbije mensen	<u>0</u>
gestorvenen / toenmaligen	<u>0</u>
Kolon 27	
Maximumscore 1	
praesentia cernit, (en) ziet (hij) de aanwezige dingen / het heden / de huidige situatie,	
tegenwoordigheid (van geest) / aanwezigheid / verschijning	<u>0</u>
beslissen / scheiden / sorteren	<u>0</u>
Kolon 28	
Maximumscore 1	
futura praevidet. (en) voorziet (reeds) / voorvoelt (hij) de toekomstige dingen / de toekomst.	
de toekomst (subject) voorziet	<u>0</u>
Kolon 29	
Maximumscore 2	
Iacet enim corpus dormientis Want het lichaam van de slapende ligt	
werpen	<u>0</u>
lijk / schim / massa / stof	<u>0</u>
slapend lichaam	<u>1</u>
voor de slapenden / jullie slapen	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 30	
Maximumscore 2	
ut mortui, als van een dode	
Niet fout rekenen: als een dode / dood opdat / zodat / zodra als de doden / gedood	<u>0</u> <u>0</u>
Kolon 31	
Maximumscore 1	
viaget autem Maar de ziel is sterk / levendig / krachtig	
in aanzien staan / invloed hebben maar hij is sterk (en de ziel leeft)	<u>0</u> <u>0</u>
Kolon 32	
Maximumscore 1	
et vivit animus. en hij / de ziel leeft.	
ook de ziel leeft hij leeft als ziel	<u>0</u> <u>0</u>
Kolon 33	
Maximumscore 2	
Quod multo magis faciet post mortem, (En) dit doet hij / zal hij nog veel / des te meer doen na de dood,	
dit vele veel meer dan dit / dan na de dood maken en dit zou hij doen	<u>0</u> <u>0</u> <u>0</u> <u>1</u>
Kolon 34	
Maximumscore 2	
cum omnino corpore excesserit. wanneer hij geheel en al zal zijn / is weggegaan / zich heeft gescheiden van het lichaam.	
Niet fout rekenen: terwijl / omdat / nadat hoewel / met in het algemeen / ongetwijfeld door het lichaam het hele lichaam zou zijn weggegaan zou kunnen / zou moeten zijn weggegaan	<u>0</u> <u>1</u> <u>0</u> <u>0</u> <u>1</u> <u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 35	
Maximumscore 2	
Itaque (kolon 36) multo est divinius. Derhalve / dus / en daarom / en zo is hij (kolon 36) veel meer in staat te voorspellen.	
door veel is hij meer in staat te voorspellen	<u>1</u>
meer in staat te voorspellen dan velen	<u>0</u>
veel in staat te voorspellen (geen comparativus)	<u>1</u>
in staat veel te voorspellen	<u>0</u>
zeer veel in staat te voorspellen (geen comparativus)	<u>1</u>
zeer in staat veel te voorspellen	<u>0</u>
het is veel meer in staat te voorspellen	<u>0</u>
de naderende dood (kolon 36) onderwerp	<u>0</u>
Kolon 36	
Maximumscore 2	
appropinquante morte wanneer / terwijl / omdat de dood nadert / bij / door de nadering van de dood	
wanneer hij de dood nadert	<u>0</u>
door de naderende dood	<u>1</u>
de naderende dood onderwerp	<u>0</u>
Dus zowel in kolon 35 als 36 aanrekenen.	
Kolon 37	
Maximumscore 2	
Nam id ipsum vident ei (kolon 38) instare mortem. Want zij (kolon 38) zien juist dit (namelijk) dat de dood dreigt / op handen is / (hen) op de hielen zit.	
tegenwicht / evenbeeld	<u>0</u>
blijven staan / staan	<u>1</u>
de ophanden zijnde / dreigende dood	<u>1</u>
Kolon 38	
Maximumscore 3	
qui sunt morbo gravi et mortifero affecti, (zij) die door een zware / ernstige en doodbrengende / dodelijke ziekte zijn aangetast / verzwakt / getroffen,	
die dood zijn	<u>0</u>
die zwaar zijn door ziekte	<u>0</u>
gevoelens	<u>0</u>
voorzien van / uitrusten met	<u>1</u>
uitrusten van / behandelen voor	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 39	
Maximumscore 3	
Itaque eis occurrunt plerumque imagines mortuorum, Derhalve / dus / en daarom / en zo verschijnen hun / doen zich hun meestal / gewoonlijk (schaduw)beelden / schimmen / gedaanten van doden / overledenen voor / verschijnen hun	
door hen / deze dingen	<u>0</u>
zeer veel doden / beelden	<u>1</u>
de schimmen van de doden gaan hun tegemoet	<u>1</u>
zij gaan de schimmen van de doden tegemoet	<u>0</u>
borstbeeld	<u>1</u>
De zin: tumque vel maxime laudi student; is voorvertaald.	
Kolon 40	
Maximumscore 3	
eosque (kolon 41) peccatorum suorum tum maxime paenitet. en dan hebben zij (kolon 41) berouw vooral / het meest over hun zonden / en dan vooral / het meest hebben zij berouw over hun zonden.	
die zonden van hen	<u>1</u>
zijn zonden	<u>1</u>
zonden van de hunnen / de zijnen / de haren	<u>1</u>
wanneer / toen (voegwoord)	<u>1</u>
zondaar	<u>1</u>
Kolon 41	
Maximumscore 2	
qui secus quam decuit vixerunt (zij) die anders dan passend was / is geweest hebben geleefd	
Niet fout rekenen: passend is	
hoe	<u>0</u>
die heeft geleefd	<u>0</u>
anders dan hij betaamde / hem goed stond	<u>0</u>
Kolon 42	
Maximumscore 2	
Tribus modis censet deorum appulsu homines somniare. Hij is van mening dat mensen op drie manieren dromen door de invloed van de goden.	
derde / afdeling / stam	<u>0</u>
maat / grootte / lengte / omvang	<u>0</u>
drie soorten goden	<u>0</u>
schatten / taxeren / onderzoeken	<u>0</u>
fantaseren / zwammen / bazelen	<u>0</u>
Kolon 43	
Maximumscore 2	
Uno, quod praevideat animus ipse per sese, Ten eerste, omdat de geest / ziel zelf uit / door zichzelf vooruitziet / in de toekomst kijkt,	
zou kunnen voorzien	<u>0</u>
Indien ook in de 45 en 47, daar niet meer fout rekenen.	
dezelfde ziel	<u>1</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 44	
Maximumscore 2	
quippe qui deorum cognatione teneatur. omdat hij / immers / toch / die immers verwant is met de goden.	
wie van de goden	<u>0</u>
verwant zou kunnen zijn	<u>0</u>
Indien ook in kolon 46, daar niet meer fout rekenen.	
Kolon 45	
Maximumscore 2	
Altero, quod plenus aër sit immortalium animorum, Ten tweede, omdat de lucht / de onderste luchtlaag vol is van onsterfelijke zielen,	
nevel / reuk	<u>0</u>
omdat er een volle lucht is met onsterfelijke zielen	<u>1</u>
de zielen van onsterfelijken	<u>1</u>
Kolon 46	
Maximumscore 2	
in quibus tamquam insignitae notae veritatis appareant. waarin / in wie als het ware duidelijke tekens van de waarheid zichtbaar worden / verschijnen.	
zoals wanneer	<u>0</u>
duidelijke waarheid	<u>1</u>
blijken	<u>1</u>
ten dienste staan	<u>0</u>
verschijnen aan / tot een duidelijk teken	<u>0</u>
Kolon 47	
Maximumscore 2	
Tertio, quod ipsi dei cum dormientibus colloquantur. Ten derde, omdat de goden zelf met de slapenden praten / met hen praten, terwijl zij slapen / in hun slaap.	
dezelfde goden	<u>1</u>
godin / dag	<u>0</u>
cum voegwoord	<u>0</u>

Einde